

Kázeň z ev. večerných Služieb Božích, Bratislava (Nový kostol), 27. 8. 2024, 18.00, **utorok** po 13. nedeli po Svätej Trojici, ES: 347, 576, 625, A 87, evanjelium: Mt 5, 21 - 26; **téma: 5. Božie prikázanie**

2. Mojžišova 20, 13: „Nezabiješ!“

Milí bratia a milé sestry!

Na prvé počutie by sa mohlo zdať, že toto prikázanie sa nás netýka. Ved' keby sme niekoho zamordovali, sedíme vo väzenskej cele Justičného paláca, a nie v kostole.

Ak by sme sa však nazdávali, že v súvis s prikázanim Nezabiješ je náš život podobný čistej bielučkovej stene, potom - v biblických súvislostiach - sa náš život podobá skôr stene, na ktorú dopadá ostré svetlo premietacieho prístroja. V tomto svetle vynikne množstvo škvŕn, prachu a nedokonalostí. S týmto svetlom - s Božími požiadavkami - i s požiadavkou Nezabiješ - náš život ostro kontrastuje. Keď nám Pán Boh vraví: Nezabiješ, chce od nás omnoho viac, než „iba“ to, aby sme fyzicky nelikvidovali život druhého.

Čo ďalšie teda 5. Božie prikázanie obsahuje? Proti prikázaniu Nezabiješ sa prehrešujeme, ak vo svojom vnútri dáme

priestor závidi, nenávisti a hnevu. Áno, aj hnev môže zabíjať. Keď sa budeme povyšovať nad druhého, aj naše slovné odsúdenie mu môžu smrteľne ublížiť. **Zabíja aj pohrdanie, ľahostajnosť, to, keď druhých odpíšeme, vymažeme zo svojho života, hoci by pre to boli dôvody. Zabíja aj to, keď je na nás niekto našťvaný, a my ho necháme napospas jeho zlosti, aby sa v nej utopil. Zo zlosti a bolesti sa zabíja.** Smrteľná rana vraha je spravidla len posledným výbuchom nahromadenej zlosti, bolesti či nenávisti.

Biblia vie, že hnevu sa nevyhneme. Preto apoštol Pavel píše (Efezským 4, 26n): *„Hnevajte sa, ale nehrešte; nech slnko nezapadá nad vašim hnevom. Nedávajte miesto diablu.“* Hrešíme - stávame sa nástrojmi diabla - ak sa uspokojíme s nezmieriteľnosťou, nesnažíme sa o nápravu narušeného vzťahu, keď sa k druhému správame tak chladne a tvrdo, že stratí radosť zo života. V 1. liste Jána 3, 15 čítame: *„Každý, kto nenávidí brata, je vrah, a viete, že ani jeden vrah nemá v sebe večný život.“*

Martin Luther vo Veľkom katechizmu vo vysvetlení 5. Božieho prikázania uvádza: **„Proti tomuto prikázaniu hreší nielen ten,**

*kto zle činí, ale aj ten, **kto mohol blížnemu dobre spraviť, poslúžiť, brániť ho, chrániť, varovať, aby sa mu nijaká škoda a ublíženie na tele nestalo, a neurobil to. Keď necháš odísť nahého a mohol si ho obliecť, dal si mu zmrznúť. Keď vidíš niekoho hladovať a ho nenasýtiš, dal si mu zhynúť hladom.***“

Bohu je vzácny každý človek, akejkoľvek národnosti, rasy či presvedčenia. Pán Boh nás stvoril na svoj obraz a krvou svojho Syna Ježiša Krista vykúpil od hriechu a večnej smrti. Týmto **dvojakým spôsobom:**

(1) stvorením na Boží obraz a

(2) záchranou v Kristovi

Boh určil vzácnu hodnotu, posvätnosť ľudského života.

Každý ľudský život je jedinečný, neopakovateľný, je originálnym príbehom, hodnotou samou o sebe, a preto nedotknuteľný. Nesmie sa s ním narábať ako so spotrebou vecou v zmysle „po použití zahodiť“.

Kto ničí ľudskú dôstojnosť, pohŕda národnou a etnickou príslušnosťou, rasou či presvedčením druhého, ten prestupuje Božie prikázanie Nezabiješ. Siahla na samého Boha,

ktorý v Ježišovi Kristovi cíti a znáša bolesť každého človeka.

Stojí za pozornosť, že **v tomto prikázaní sa v hebrejskom origináli vavrí o zákaze vraždenia** a tiež, že je vyjadrený oznamovacím spôsobom. Ide o nepriamy zákaz. Priamy zákaz by znel: Nevraždi. Nepriamy zákaz: **Nebudeš (predsa) vraždiť. Zatiaľ čo priamy zákaz počíta s možnosťou vraždy, nepriamy zákaz Nebudeš (predsa) vraždiť, akoby túto možnosť dopredu vylučoval.** Tým, že nepriamy zákaz vychádza zo situácie, v ktorej vražda nepripadá do úvahy, je silnejší ako priamy zákaz. Základom nepriameho zákazu: Nebudeš (predsa) vraždiť, je oznamovací spôsob, popisujúci situáciu, v ktorej vnútorne nie je možné vraždiť. Vražda znamená opustiť túto situáciu, vrátiť sa z nového veku slobody do starého veku otroctva. Jan Heller výstižne poznamenáva: **„Ako by tu Boh povedal: Ty, ľud môj, vyslobodený do novej slobody, predsa teraz už nebudeš vraždiť, nebudeš brať život, keď ti bol darovaný nový a pravý (život), keď si ho mohol ochutnať. Ak si naozaj ľud či človek omilostený, nebudeš sa predsa vracat**

k tomu, čo je zlou minulosťou, či je zásadne prekonané.“

5. Božie prikázanie bolo formulované v dobe, keď Boží ľud Izrael bol nielen spoločenstvom náboženským, ale aj sociologickým. - Spoločnosťou, v ktorej **za určité zločiny zákon stanovoval trest smrti a v ktorej bola niekedy povolená vojna. 5. Božie prikázanie zakazuje také zabíjanie, ktoré je v protiklade k zákonu a blahu spoločnosti. Cháni život člena Božieho ľudu pred bezprávnym, nedovoleným a svojvoľným zabíjaním.**

V 4M 35. kap. dostávajú Izraelci pripravujúci sa na vstup do zaslúbenej krajiny pokyn, aby zriadili 6 **útočistných miest**, kam budú utiecť tí, ktorí niekoho zabili neúmyselne, z nepozornosti a nájsť tam azyl pred pomstou. Útočistné mená boli hrádzou brániacou pred zabíjaním z pomsty.

5. Božie prikázanie chráni nielen jednotlivcov, ale aj spoločnosť. Ved' **či sa nezabíjame aj tým, čo vypúšťame do vzduchu, vody a pôdy? Či sa nezabíjame aj nerešpektovaním dopravných predpisov, napr. jazdou pod vplyvom alkoholu a bezohľadnosťou za volantom,**

ale aj nedbanlivosťou a odopieraním lásky a pomoci núzdny?

Zabíjať môžeme aj seba, návykovými látkami, prepínaním svojich síl, ničením si zdravia, zlou životosprávou.

Mohli by sme menovať aj **útočné vojny či špeciálne vojenské operácie, umelé potraty, samovraždy, eutanáziu, tzv. asistované samovraždy, ale aj týranie živých tvorov, strpčovanie života druhým** a v neposlednom rade **bránenie či poškodzovanie životu s Bohom - viere v Krista - to všetko spadá pod prestupovanie 5. Božieho prikázania.** Aj z toho je zrejmé, že náš život nie je snehobielou čistunkou stenou, ale je poznačený mnohými previneniami, zanedbaniami, škvrnami a hriechmi proti prikázaniu Nezabiješ.

Svetské súdy súdia vrahov, ale sa aj pýtajú na **motívy** ich zločinov. V Božích očiach každá zlostná, nenávistná myšlienka, zaznávanie druhých, neúcta k životu patria pred súd. **Žiadne súdy na svete by však nezvládli procesy, ktoré by vznikli v dôsledku rozličného prestupovania 5. Božieho prikázania.**

Takže, ak by sa na prvé počutie mohlo zdať, že prikázanie Nezabiješ sa nás netýka, vidíme, že to tak nie je. Týka sa nás. **Máme sa z čoho vyznávať.** Naše srdce neraz zostalo chladné, často sme nestáli na strane Boha, ktorý je život, ale boli sme v službách Božieho i nášho nepriateľa.

Podobali by sme sa farizejom, keby sme si namýšľali: Nikoho som nezamordoval, proti 5. Božiemu prikázaniu som sa teda neprevinil. Ono je v Desatore aj preto, **aby sme sa nespoliehali na svoju spravodlivosť, aby sme druhých menej posudzovali, aby sme viac odpúšťali.**

Toto prikázanie nás pozýva, dať sa očistiť Pánovi Ježišovi, prosiť o naplnenie Duchom Svätým, aby Ním Pán viedol naše srdce k láske Božej a dobrým skutkom (Mt 5, 16). K úcte k Božiemu daru života. Amen.

Modlitba: Pane, ďakujeme za Tvoje slovo. Ono odhaľuje aj to, čo si neuvedomujeme: nedostatky a hriechy, ktoré nám zostali skryté. Prosíme, odpusť nám ak sa domnievame, že prikázanie Nezabiješ sa nás netýka, veď neláskou, ohováraním, zabíjame dobrú povesť a česť druhých. Oni sa často

necítia byť nami prijatí a milovaní. Odpusť, ak sme nechali zapadnúť slnko nad naším hnevom, nedokázali sme podať ruku k uzmiereniu, ak ľudia okolo nás strácajú radosť zo života. Daj nám porozumieť, že všetci sme stvorení na Tvoj obraz a že za každého zomrel na kríži Tvoj milý Syn Ježiš Kristus. Prosíme, pre Jeho zásluhy a obeť nám buď milostivý. Chráň nás vojen – v rodinách i medzi národmi. Pomôž nám zachovať prostredie, v ktorom žijeme. Prebuď a posilňuj v nás úctu k životu. Amen.

*S použitím: **Jan Heller** (Hlubinné vrty), (zost.) Johannes Kuhn (Chancen – die Zehn Gebote in einer veränderten Welt), Jan Milíč Lochman (Desatero: směrovky ke svobodě), **Ondřej Macek** (Věty křesťanské víry), Michal Vivoda (postoj.sk): **Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár***